

DECIZIE

17 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iuliana Oprea
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Oleg Bahmacenco

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Oleg Bahmacenco împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Galsam Service”, intervenient accesoriu Damian Alexandr cu privire la recunoașterea valabilității contractului de investiții în construcție, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil, anularea contractului de investiții, înlăturarea neajunsurilor, încasarea penalității de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, prin care nu s-a dat curs cererii de apel pe motivul neachitării taxei de stat la depunerea cererii de apel

constată:

La 18 iulie 2014, Oleg Bahmacenco a depus cererea de chemare în judecată împotriva SRL „Galsam Service”, intervenient accesoriu Alexandr Damian cu privire la recunoașterea valabilității contractului de investiții în construcție, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil, anularea contractului de investiții, înlăturarea neajunsurilor, încasarea penalității de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că în baza contractului de investiții în construcții nr.08/01-235 din 12 iulie 2011, SRL „Galsam Service” a primit suma de 317435 lei, echivalentul a 19340 euro la ziua achitării.

Indică că conform contractului nominalizat, SRL „Galsam Service” s-a obligat să de-a complexul locativ de pe strada Ginta Latină 8, în exploatare în aprilie 2012.

A mai indicat că și-a executat integral obligațiile față de SRL „Galsam Service”, achitând suma de 317435 lei, echivalentul a 19340 euro, iar ultimul nu si-a onorat obligațiunile de dare în exploatare la timp a blocului locativ, prin aceasta încălcând prevederile Legii cu privire la protecția consumatorului, întârziind executarea obligației cu mai mult de 180 zile, astfel formându-se o penalitate de întârziere în sumă de 386784 euro (10% pentru fiecare zi de întârziere din suma achitată).

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor prevăzute de art. 38 alin. (2), 85 alin. (1) lit. a), 166-167, Legii privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, art. 768, 784 Cod civil.

Solicită înlăturarea neajunsurilor indicate în actul privind efectuarea lucrărilor din 20 decembrie 2013, obligarea pârâtului de a nu crea impedimente la intrarea în apartamentul nr. 37 din str. Ginta Latină 8, scara 4, bloc 1, mun. Chișinău, cu numărul cadastral 0100312.292.01.037, anularea contractului de investiție în construcții nr. 08/01-606 din 24 decembrie 2013 încheiat între SRL „Galsam Service” și Alexandr Damian, recunoașterea dreptului de proprietate, încasarea penalităților și a cheltuielilor de judecată.

La 27 ianuarie 2015, Oleg Bahmacenco a depus cerere de concretizare a acțiunii prin care a solicitat recunoașterea valabilității contractului de investiții în construcții nr. 08/01-235 din 12 iulie 2011 a apartamentului nr. 37, amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. Ginta Latină 8, etajul 8, scara 4, bl. 1, recunoașterea dreptului de proprietate după Oleg Bahmacenco asupra apartamentului nr. 37, amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. Ginta Latină 8, etajul 8, scara 4, bl. 1, declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare nr. 08/01-606 din 24 decembrie 2013 încheiat între SRL „Galsam Service” și Alexandr Damian, obligarea pârâtului la înlăturarea tuturor neajunsurilor stabilite prin actul din 20 decembrie 2013, încasarea penalității pentru încălcarea termenului de dare în exploatare a imobilului în sumă de 386784 euro și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 18 august 2015 a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată a lui Oleg Bahmacenco împotriva SRL „Galsam Service”, intervenient accesoriu Alexandr Damian cu privire la recunoașterea valabilității contractului de investiții în construcție, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil, anularea contractului de investiții, înlăturarea neajunsurilor, încasarea penalității de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 24 august 2015, Oleg Bahmacenco a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 18 august 2015, prin care a solicitat casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2015, nu s-a dat curs cererii de apel din motivul neprezentării apelului motivat și neprezentării dovezii de achitare a taxei de stat.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 decembrie 2015 a fost respins recursul declarat de Oleg Bahmacenco împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2015 și menținută încheierea recurată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 a fost admis apelul declarat de Oleg Bahmacenco, casată hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 18 august 2015 și trimisă cauza la rejudecare conform competenței jurisdicționale la Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău.

La 21 aprilie 2016, Oleg Bahmacenco a depus cerere de concretizare prin care a solicitat recunoașterea valabilității contractului de investiții în construcții nr. 08/01-235 din 12 iulie 2011 a apartamentului nr. 37, amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. Ginta Latină 8, etajul 8, scara 4, bloc. 1, recunoașterea

dreptului de proprietate după Oleg Bahmacenco asupra apartamentului nr. 37, amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. Ginta Latină 8, etajul 8, scara 4, bloc. 1, declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare nr. 08/01-606 din 24 decembrie 2013 încheiat între SRL „Galsam Service” și Alexandr Damian, obligarea pârâtului de a înlătura toate neajunsurile stabilite prin actul din 20 decembrie 2013, încasarea penalității pentru încălcarea termenului de dare în exploatare a imobilului în sumă de 38 6784 euro și încasarea cheltuielilor de judecată.

Suplimentar, a solicitat asigurarea acțiunii prin aplicarea interdicției de înstrăinare a bunurilor mobile/imobile ce aparțin pârâtului în valoarea de 386784 euro și aplicarea interdicției de a înstrăina imobilul cu nr. cadastral 0100312.292.01.037 din str. Ginta Latină 8, mun. Chișinău ce aparține Alexandr Damian.

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 21 iunie 2016 a fost respinsă integral acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată a lui Oleg Bahmacenco împotriva SRL „Galsam Service” și Alexandr Damian cu privire la recunoașterea valabilității contractului, recunoașterea dreptului de proprietate, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare și încasarea penalității.

La 25 iunie 2016, Oleg Bahmacenco a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 21 iunie 2016, prin care a solicitat primirea spre examinare a cererii de apel, anularea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a pretențiilor solicitate prin cererea de chemare în judecată și în cea de concretizare a cerințelor.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2016, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Oleg Bahmacenco împotriva hotărârii Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 21 iunie 2016 din motivul neprezentării cererii de apel motivată și dovezii achitării taxei de stat în sumă de 18750 lei, fiindu-i acordat un termen rezonabil de 10 zile din data recepționării încheierii. Concomitent i s-a explicat că în cazul în care nu va îndeplini în termen indicațiile instanței de apel, apelul nu se va considera depus și va fi restituit.

La 10 noiembrie 2016, Oleg Bahmacenco a depus apel motivat prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 21 iunie 2016 cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a pretențiilor solicitate prin cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, repetat nu s-a dat curs cererii de apel pe motivul neprezentării dovezii achitării taxei de stat în mărime de 18750 lei, fiindu-i acordat pentru aceasta un termen rezonabil de 10 zile din data recepționării încheierii. Concomitent i s-a explicat că în cazul în care nu va îndeplini în termen indicațiile instanței de apel, apelul nu se va considera depus și va fi restituit.

La 01 decembrie 2016, Oleg Bahmacenco a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, prin care a solicitat casarea încheierii recurate.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Explică că pricina civilă a fost înaintată în instanța de judecată în conformitate cu art. 26 alin. (2) din Legea privind protecția drepturilor consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, care prevede că consumatorii sunt scutiți de taxa de stat în acțiunile privind protecția drepturilor sale.

Menționează că potrivit recomandării Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 09 august 2012, cauzelor civile ce vizează litigiile cu privire la darea în exploatare în termen a serviciilor, etc. le sunt aplicabile prevederile Legii privind protecția drepturilor consumatorilor.

Indică că prevederi similare se regăsesc și la art. 85 alin. (1) lit. a) CPC, care prevede că de taxă de stat pentru judecarea pricinilor civile se scutesc reclamanții în acțiunile de protecție a drepturilor consumatorilor.

În conformitate cu art. 425 al CPC RM, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele dosarului rezultă că încheierea recurată a fost expediată în adresa recurentului la 17 noiembrie 2016, însă careva date despre recepționarea încheierii nu sunt.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, la 01 decembrie 2016 în termenul legal.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis, cu casarea încheierii recurate cu remiterea pricinii în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

După cum denotă materialele dosarului Oleg Bahmacenco a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 21 iunie 2016, iar prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel pe motivul neprezentării apelului motivat și a dovezii achitării taxei de stat la depunerea apelului în mărime de 18750 lei.

Încheierea menționată a fost executată în parte de către Oleg Bahmacenco, la 10 noiembrie 2016 fiind depusă doar cererea de apel motivată.

Ca consecință, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016 repetat nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Oleg Bahmacenco, ultimului fiindu-i acordat un termen suplimentar pentru achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel în mărime de 18 750 lei.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate în raport cu criticele formulate în recurs și materialele cauzei, coroborat cu normele de drept material și

procedural aplicabile raportului juridic litigios, instanța de recurs constată că soluția instanței de apel în sensul adoptat nu poate fi menținută.

Astfel, din materialele dosarului se constată că prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 august 2015, a fost respinsă cererea de chemare în judecată a lui Oleg Bahmacenco împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Galsam Service”, intervenient accesoriu Damian Alexandr cu privire la recunoașterea valabilității contractului de investiții în construcție, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil, anularea contractului de investiții, înlăturarea neajunsurilor, încasarea penalității de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea menționată Oleg Bahmacenco a contestat-o cu apel, achitând și taxa de stat în mărime de 75% din taxa ce a fost plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, ce a constituit 20773,22 lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 2 din 09 decembrie 2015 (f. d. 173 Vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 a fost admis apelul declarat de Oleg Bahmacenco împotriva hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 august 2015, casată hotărârea contestată și trimisă pricina civilă spre rejudecare, conform competenței jurisdicționale, la Judecătoria Ciocana mun. Chișinău.

Prin hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 21 iunie 2016 a fost respinsă integral acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată a lui Oleg Bahmacenco împotriva SRL „Galsam Service” și Alexandr Damian cu privire la recunoașterea valabilității contractului, recunoașterea dreptului de proprietate, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare și încasarea penalității, hotărârea menționată fiind contestată din nou de către Oleg Buhmacenco.

Într-adevăr, în conformitate cu prevederile art. 84 CPC se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

La fel, art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, prevede că tarifele taxei de stat se stabilesc în următoarele cunțumuri: pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial – 75% din taxa calculată din suma contestată.

În același timp, instanța de recurs consideră necesar de a reitera la caz, articolul 6 § 1 din Convenție care cuprinde „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, care este, dreptul de a sesiza instanțele în materie civilă, constituie un aspect (*Golder v. the United Kingdom, Marii Britanii*, hotărâre din 21 februarie 1975, § 36).

Dreptul la o instanță și dreptul de acces nu sunt absolute. Acestea pot fi supuse unor limitări, dar ele nu trebuie să restricționeze sau să reducă accesul oferit

individului în așa fel sau într-o asemenea măsură, încât însăși esența dreptului să fie afectată (*Philis v. Greece* (no. 1), § 59; *De Geouffre de la Pradelle v. France*, § 28; *Stanev v. Bulgaria* [GC], § 229).

Distinct de aceste constatări, la caz se va menționa că obligarea părții în proces la plata taxei de stat ține de dreptul statului de a reglementa și ordona accesul justițiabililor la instanțele de judecată în scopul unei bune administrări a justiției, constituind, în același timp și o limitare a dreptului de acces la o instanță, limitare care poate fi impusă, cu condiția să fie proporțională pentru a nu goli de substanță acest drept.

Drept urmare, este de precizat că normele procesuale privind plata taxei de stat nu sunt explicite în a reglementa clar situația dacă taxa de stat se percepe de fiecare dată când cauza este trimisă la rejudecare în instanța inferioară.

Totuși, sarcina instanțelor de judecată este, în esență, de a stabili dacă, în speță, modul de interpretare a normelor privind plata taxei de stat ar putea submina însăși esența dreptului de acces al justițiabilului la o instanță, astfel cum este garantat de articolul 6 § 1 CEDO (*mutatis mutandis Canete de Goni c. Spaniei*, hotărâre din 15.10.2002, § 37).

În situații de acest gen, nu este vorba de o simplă chestiune de interpretare juridică, dar se pune problema dacă o construcție nerezonabilă a unei cerințe de procedură împiedică persoana să-și exercite dreptul său de acces la instanță și să-și apere drepturile sale legitime (a se vedea în acest sens *Miragall Escolano and Others v. Spain*, § 37, ECHR 2000-I).

Or, instanța superioară casează hotărârea și trimite cauza la rejudecare în instanța inferioară urmare a constatării cărorva erori sau încălcări admise în cadrul procedurii finalizate prin hotărârea casată.

Însă, erorile admise de instanță și care au determinat trimiterea cauzei la rejudecare nu pot fi puse pe seama participanților în proces, aceste erori neputând fi lor imputate. Faptul că partea litigantă a fost capabilă să-și prezinte cauza în fața unei instanțe, inclusiv ierarhic superioare, nu îndeplinește în mod obligatoriu cerințele articolului 6 § 1 din Convenția Europeană. Trebuie încă să se stabilească dacă gradul de acces de care a beneficiat persoana era suficient pentru a asigura protecția „dreptul la o instanță”, având în vedere principiul preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea *Sotiris and Nikos Koutras ATTEE v. Grecia*, *Weissman and Others v. Romania*, § 42; noiembrie 2000, § 18 ; *Golder c. Marii Britanii*, hotărâre din 21 februarie 1975, pp. 16-18, §§ 34-35).

În acest context, nu trebuie de omis din vedere că cerința financiară sub forma taxei de stat poate fi impusă persoanei în ordinea reglementării dreptului de acces la o instanță în interesul bunei administrări a justiției, într-o manieră echitabilă (*Weissman and Others v. Romania*, hotărâre din 24 mai 2006, § 35), iar obligarea de a plăti repetat aceeași taxă nu ar coincide cu aceste obiective.

În consecință, obligarea de a achita încă odată taxa de stat pentru examinarea aceleiași cauze, încă odată în fața aceleiași instanțe, care corespunde gradului de instanțe ce a examinat deja această cauză, ar submina încrederea justițiabililor în organele justiției și ar impune o sarcină disproporționat de mare asupra acestora, până în punctul de a fi incompatibilă cu dreptul de „acces la instanță”, ca parte

integrantă a dreptului la proces echitabil, astfel cum acesta urmează a fi înțeles în lumina regulii Statului de drept.

Față de considerentele expuse, instanța de recurs consideră că recursul depus de către Oleg Bahmacenco este fondat, or, acesta a achitat taxa de stat la depunerea apelului în mărime de 20773,22 lei, odată cu depunerea apelului împotriva hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 august 2015, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 2 din 09 decembrie 2015 (f. d. 173 Vol. I)

Iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2016 apelul declarat de Oleg Bahmacenco împotriva hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 august 2015 a fost admis, casată hotărârea contestată, dat fiind faptul examinării cauzei cu încălcarea competenței jurisdicționale și pricina civilă trimisă spre rejudecare, conform competenței jurisdicționale, la Judecătoria Ciocana mun. Chișinău.

În aceste condiții, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Oleg Bahmacenco, de a casa încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016 cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de Oleg Bahmacenco.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Oleg Bahmacenco împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Galsam Service”, intervenient accesoriu Damian Alexandr cu privire la recunoașterea valabilității contractului de investiții în construcție, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil, anularea contractului de investiții, înlăturarea neajunsurilor, încasarea penalității de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Iuliana Oprea

Maria Ghervas